Ieder mens heeft recht op een gezond binnenklimaat!

Manifest Gezond Binnen

www.gezondbinnen.nl

gezond binnen

Een Gezond Binnenklimaat

Het binnenklimaat is onzichtbaar, maar heeft een zichtbare impact op zowel onze gezondheid als onze economie.

We brengen gemiddeld 80% van onze tijd binnen door – thuis, op school, op het werk. Toch krijgt de kwaliteit van de lucht die je in ademt nog te weinig aandacht. Een slecht binnenklimaat kan leiden tot serieuze gezondheidsklachten zoals astma, allergieën en COPD, en kost de samenleving jaarlijks ruim 7,8 miljard euro aan zorg en verloren levensjaren (TNO position paper: Goede Binnenluchtkwaliteit voor onze Gezondheid).

Toch realiseren veel mensen zich niet hoe bepalend de lucht in huis, op school of op werk is voor hun gezondheid. Slechts 13% van de Nederlanders noemt een gezond binnenklimaat als prioriteit voor hun gezondheid, terwijl ze gezond eten (58%), voldoende beweging (58%) en slaap (52%) wél belangrijk vinden.

Waar wij voor staan:

Met dit Manifest onderstrepen wij onze missie: **iedereen heeft recht op een schoon en gezond binnenklimaat.** We scheppen de beste randvoorwaarden om binnen wonen, werken, leren en leven gezond te maken. We bundelen onze kennis en expertise over een gezond binnenklimaat en bieden praktische handvaten voor iedereen die het binnenklimaat wil verbeteren. Daarmee dragen we bij aan een betere gezondheid, meer vitaliteit en een hogere productiviteit. Want we weten eigenlijk allemaal wel dat gezonde lucht en voldoende daglicht essentieel zijn voor onze gezondheid en leer- en werkprestaties. In dat kader pleiten wij ervoor dat gezondheid en welzijn zwaarder gaan meewegen in wet- en regelgeving in de gebouwde omgeving.

Het Nederlands binnenklimaat kan positief veranderen

De afgelopen jaren heeft de markt verantwoordelijkheid genomen en volop geïnvesteerd in de bewustwording en verbetering van het binnenklimaat. Bedrijven, brancheverenigingen, wetenschappers en maatschappelijke organisaties hebben hun krachten gebundeld om kennis, bewustwording en praktische oplossingen te ontwikkelen in het platform **Gezond Binnen**. Er is een stevige basis gelegd: met het platform Gezond Binnen krijgen burgers nu toegang tot **onafhankelijke en gevalideerde kennis** over een gezond binnenklimaat, inclusief concreet handelingsperspectief. In samenwerking met het **Kenniscentrum Binnenklimaattechniek** zijn daarnaast private standaarden ontwikkeld, zoals het **Programma van Eisen Gezonde Woningen**, **Kantoren** en **Langdurige Zorg** en het **Binnenklimaatlabel**. Deze instrumenten maken het mogelijk om gezondheid en luchtkwaliteit daadwerkelijk te betrekken in het ontwerp en realisatie en te borgen in gebouwen. De ingrediënten zijn aanwezig – het is nu aan de overheid om deze beweging te versterken en structureel te verankeren binnen het volksgezondheidsbeleid. Gezonde lucht inademen is geen tijdelijke luxe, maar een structurele noodzaak voor het welzijn van alle Nederlanders.

Een nieuwe langetermijnvisie met gezondheidswinst

De tijd is aangebroken voor een nieuwe langetermijnvisie op het binnenklimaat in Nederlandse huishoudens en gebouwen. Het kabinet kan grote stappen zetten. Er is veel gezondheidswinst te behalen op plaatsen waar we wonen, leren en werken. Wij dringen er dan ook op aan dat de politiek en overheid werk maken van die visie in de vorm van een actieplan. **Daarom roepen we in het Manifest voor Gezond Binnen op tot een nationale actieagenda, gericht op structurele verbetering van het binnenklimaat.** In dat actieplan zijn 5 onderwerpen van groot belang:

Actieplan voor een Gezond Binnenklimaat

1

Gezond Binnenklimaat verdient een plek in het preventiebeleid

Een gezond binnenklimaat is net zo cruciaal voor onze gezondheid als gezonde voeding, voldoende beweging en een schone leefomgeving. Toch ontbreekt binnenklimaat nog grotendeels in het Nationaal Preventieakkoord, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en andere beleidsprogramma's op het snijvlak van gezondheid. Dit is een gemiste kans. Miljoenen Nederlanders brengen dagelijks het grootste deel van hun tijd binnen door – thuis, op school, op het werk of in een zorginstelling. Slechte luchtkwaliteit binnenshuis leidt aantoonbaar tot gezondheidsklachten, verzuim, concentratieproblemen en verminderde leerprestaties.

Wij pleiten er daarom voor om binnenklimaat structureel op te nemen in het nationale gezondheidsbeleid. Geef het een plek in preventieprogramma's, monitoringssystemen en prestatieafspraken met gemeenten, GGD'en en zorginstellingen. Alleen zo kunnen we gezonde lucht in gebouwen verankeren als vast onderdeel van de publieke gezondheid – met tastbare winst voor zowel het individu als de samenleving.

2

Maak Nederlanders bewust

Bewustwording is een essentiële voorwaarde voor het verbeteren van het binnenklimaat in woningen, scholen en zorginstellingen. Daarom roepen we de overheid, en in het bijzonder het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), op om structureel te investeren in publiekscampagnes over het belang van een gezond binnenklimaat.

Het platform Gezond Binnen en de website www.gezondbinnen.nl vormen een krachtig fundament voor bewustwording over een gezond binnenklimaat. Door deze bestaande infrastructuur te benutten en samen met betrokken partijen verder op te schalen, kan een breed gedragen bewustwordingscampagne worden uitgerold. Centraal daarin staat het handelingsperspectief: welke eenvoudige en laagdrempelige stappen kunnen bewoners, ouders, leraren en zorgverleners zetten om hun binnenklimaat te verbeteren?
Een waardevolle aanvulling hierop is de integratie van de campagne 'Ventileren? Zo Gedaan!' van het ministerie van VWS binnen de website van Gezond Binnen. Door deze initiatieven te verbinden, ontstaat een samenhangende en toegankelijke informatiebron die kennis en handelingsperspectieven bundelt en versterkt. Dit bevordert niet alleen het bereik, maar vergroot ook de impact van de gezamenlijke inzet voor een gezonder binnenklimaat.

Een landelijke aanpak vergroot het bereik, versnelt gedragsverandering en draagt bij aan betere gezondheid, welzijn, leerprestaties en arbeidsproductiviteit.

Actieplan voor een Gezond Binnenklimaat

3 Verbreed pandemische paraatheid naar structureel luchtbeleid

De coronapandemie onderstreepte het belang van gezonde lucht, maar met het verdwijnen van de acute crisis dreigt ook de aandacht hiervoor te verslappen. Om blijvende impact te maken, is het noodzakelijk om pandemische paraatheid te verbreden naar een structureel luchtbeleid. Daarbij is het van groot belang om de huidige onderzoeksprogramma's – zoals CLAIRE, P3Vent en MIST – die waardevolle inzichten opleveren over de relatie tussen binnenklimaat en gezondheid, niet te laten aflopen zonder vervolg.
Wij pleiten voor een integrale voortzetting en opschaling van deze programma's, gericht op het structureel in kaart brengen van de effecten van een gezond binnenklimaat op het welzijn, de leerprestaties en de productiviteit van mensen. Alleen zo kunnen we onderbouwd beleid vormgeven en de maatschappelijke baten van gezonde lucht volledig benutten.

Binnenklimaat moet hierbij expliciet worden opgenomen in de programma's van de topsectoren zoals Health~Holland en Bouw & Techniek, evenals in de subsidie- en onderzoekagenda's van NWO en ZonMw. Structurele aandacht voor ventilatie moet een volwaardig onderdeel worden van integrale verduurzamingsmaatregelen. Dat betekent dat naast subsidiemogelijkheden voor isolatie en energiebesparing, ook ventilatie expliciet ondersteund moet worden. **Isoleren = ventileren.**

4 Omarm private standaarden voor een gezond binnenklimaat

Wij pleiten ervoor dat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de bestaande private standaarden actief omarmt en ondersteunt. De markt heeft haar verantwoordelijkheid genomen door hoogwaardige, praktijkgerichte standaarden te ontwikkelen zoals het **Programma van Eisen Gezonde Woningen, Kantoren, Zorg** en het **Binnenklimaatlabel**. Deze instrumenten maken het mogelijk om gezondheid en binnenklimaat structureel te borgen in de gebouwde omgeving. Door deze standaarden beleidsmatig te erkennen en te integreren in gezondheid ondersteunend beleid, subsidieregelingen en uitvoeringsprogramma's – ook buiten crisistijd – kunnen we versneld impact realiseren. Niet alleen in woningen, maar ook in scholen, zorginstellingen, kantoren en andere publieke en private gebouwen waar mensen dagelijks verblijven. VWS kan hierin het verschil maken door een gezonde binnenklimaat tot prioriteit te maken binnen het bredere preventiebeleid.

5 Organiseer interdepartementale regie op de kwaliteit van lucht die we inademen

Binnenklimaat raakt meerdere domeinen: gezondheid, wonen, onderwijs, duurzaamheid en arbeid. Toch ontbreekt het momenteel aan samenhangende regie en afstemming tussen de betrokken ministeries. Wij pleiten daarom voor een conferentie over gezond binnenklimaat, georganiseerd onder aansturing van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Tijdens deze conferentie worden ook de ministeries van BZK, IenW, SZW en OCW, evenals relevante maatschappelijke organisaties, bedrijven en kennisinstellingen uitgenodigd om gezamenlijk te werken aan een actieplan voor gezonde lucht in gebouwen.

Deze conferentie kan de opmaat vormen voor de inrichting van een interdepartementale regiegroep. De kwaliteit van de lucht binnen die wij inademen kan worden gekoppeld aan bestaande programma's, zoals het Duurzaam Bouwen en Verbouwen Programma. Alleen door samenwerking over beleidsgrenzen heen kunnen we binnenklimaat structureel verbeteren en integraal onderdeel maken van het nationale preventiebeleid.

Het is daarbij essentieel dat deze regie **wordt belegd bij VWS,** vanwege **de sterke relatie met publieke gezondheid.** Ventileren is geen technisch detail – **goed ventileren is gezondheid**. Een structureel gezond binnenklimaat is een randvoorwaarde voor welbevinden, leer- en werkprestaties en het tegengaan van chronische luchtwegklachten.

Het lage bewustzijn en de financiële impact van een gezond binnenklimaat visueel:

Welke aspecten vind jij het belangrijkst voor jouw gezondheid?

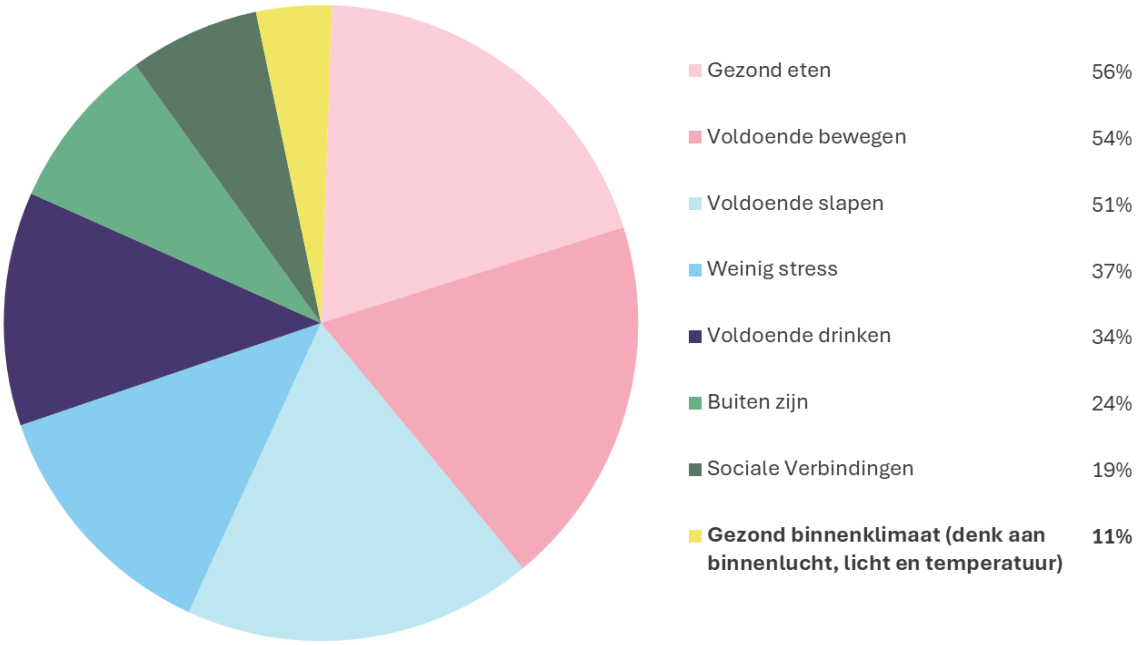

Bijdrage verontreinigingen aan kosten - totaal van €7,8 miljard:

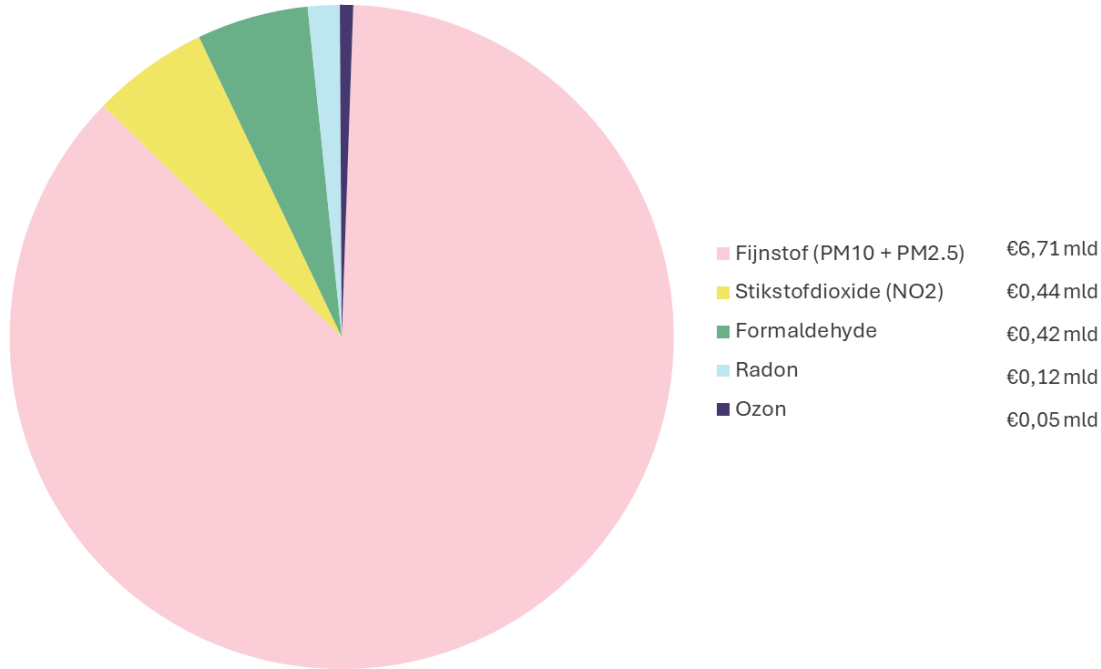

Bronnen:
Gezond Binnen Consumentenonderzoek 2024
TNO position paper: Goede Binnenluchtkwaliteit voor onze Gezondheid

Dit is hét moment om een gezond binnenklimaat voor iedereen te creëren

Onze oproep is helder. Ondersteun ons initiatief en benut de uitdagingen om nieuwe gezonde huizen, scholen en kantoren te bouwen en bestaande aan te passen en te verbeteren. Wij willen samen stappen zetten om de leefomgeving van alle mensen te verbeteren. Een gezond binnenklimaat is goed voor onze gezondheid. En daar wordt iedereen beter van!

Een gezond binnenklimaat verdient een vaste plek op de politieke én maatschappelijke agenda. Want wie in gezonde lucht investeert, investeert in gezondheid, leervermogen, arbeidsparticipatie én een toekomstbestendige samenleving.

Wat kunnen huishoudens en bedrijven zelf doen?

In woningen en andere gebouwen kan je zelf ook de concentraties van schadelijke stoffen reduceren door:

1. **Goed te ventileren**. Ventileer goed door de aanwezige ventilatievoorzieningen op juiste wijze te gebruiken en houd rekening met ventilatie bij verbouwingen en renovaties.
2. **Goede luchtfilters**. Gebruik goede luchtfilters in het luchttoevoerkanaal (en onderhoud deze goed).
3. **Kookafzuiging**. Pas goede kookafzuiging (afzuigkap) toe en gebruik die op de juiste wijze.
4. **Ramen**. Houd ramen gesloten als het gebouw in de buurt staat van drukke wegen (helemaal tijdens de spits).
5. **Reduceer emissie binnen het gebouw**. Vermijd zo veel mogelijk het branden van kaarsen, geurkaarsen, wierrook etc. en stap indien mogelijk over naar koken op elektriciteit/inductie.
6. **Luchtreinigers**. Luchtreinigers kunnen de concentratie fijnstof reduceren. Let hierbij wel op het feit dat sommige typen luchtreinigers ook schadelijke stoffen produceren zoals ozon (O3) en uitsluitend de fijnstof concentratie reduceren.

Over Stichting Gezond Binnen

Het manifest Gezond Binnen '*Ieder mens heeft recht op een gezond binnenklimaat*' is een initiatief van het Stichting Gezond Binnen. Hierin werken **Binnenklimaat Nederland**, **Heijmans**, **Nationale-Nederlanden**, **VELUX**, AirTeq, ATAG Benelux, Gennu, ISIAQ, IW, Modint, NVBV, Strooming, Systemair, TNO en WOLF samen aan een gezond binnenklimaat. Longfonds onderschrijft het belang van een goed binnenklimaat en draagt dit initiatief een warm hart toe.

Zes video's:
Hoe creëer ik een gezond binnenklimaat?

Website:
www.gezondbinnen.nl

Onderzoek:
Boost je binnenklimaat!

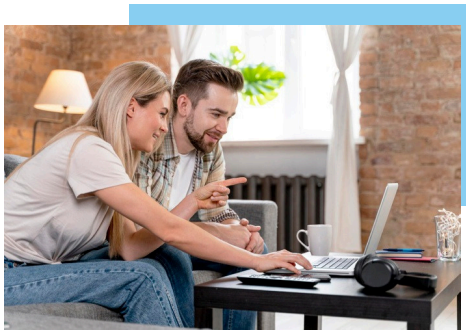

Bezoek onze website:

Meer informatie en praktische tips voor een gezond binnenklimaat? Op www.gezondbinnen.nl helpen we je verder.

© Gezond Binnen

gezond binnen